

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 20, 2015

Nummer 20, 2015

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1453](#) 02-06-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1445](#) 02-06-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1447](#) 02-06-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1459](#) 02-06-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1452](#) 02-06-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1456](#) 02-06-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1454](#) 02-06-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1449](#) 02-06-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1455](#) 02-06-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1458](#) 02-06-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1443](#) 02-06-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1444](#) 02-06-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1446](#) 02-06-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1450](#) 02-06-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1448](#) 02-06-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1457](#) 02-06-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1328](#) 26-05-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1336](#) 26-05-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1335](#) 26-05-2015

RECHTSPRAAK

Uit de inhoud van de door het hof gebezigde bewijsmiddelen kan niet volgen dat de verdachte opzettelijk voordeel heeft getrokken uit door misdrijf verkregen geld.

Het middel behelst de klacht dat het onder 3 bewezenverklaarde opzettelijk voordeel trekken uit steunfraude niet uit de bewijsmiddelen kan worden afgeleid.

Uit de inhoud van de door het hof gebezigde bewijsmiddelen kan niet volgen dat de verdachte opzettelijk voordeel heeft getrokken uit door misdrijf verkregen geld. Uit de bewijsmiddelen heeft het hof weliswaar kunnen afleiden dat de verdachte en [betrokkene 1] in de tenlastegelegde periode feitelijk samenwoonden en dat de verdachte gebruik maakte van geld van [betrokkene 1] dat werd besteed aan dit huishouden, maar de bewijsmiddelen houden niets in waaruit kan volgen dat de verdachte wist dat [betrokkene 1] niet had voldaan aan de inlichtingenverplichtingen uit hoofde van de Wet werk en bijstand, dat zij aldus onjuiste gegevens had verstrekt en op grond van die gegevens een uitkering had genoten en dat derhalve sprake was van geld dat door misdrijf was verkregen.

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 3 tenlastegelegde en de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1457

Zaaknummer: 14/01885

Rechters: W.A.M. van Schendel, B.C. de Savornin Lohman en H.A.G. Splinter-van Kan

Advocaten: R.J. Baumgardt

Wetsartikelen: 416 Sr

RECHTSPRAAK

Het middel, dat klaagt tegen de partiële niet-ontvankelijkverklaring van de officier van justitie in zijn vordering tot het verlenen van verlof als bedoeld in artikel 552p Sv, slaagt.

Het middel komt op tegen de partiële niet-ontvankelijkverklaring van de officier van justitie in zijn vordering tot het verlenen van verlof als bedoeld in artikel 552p Sv.

Artikel 552p, lid 2 Sv luidt:

‘De door de rechter-commissaris in beslag genomen stukken van overtuiging en onder hem berustende gegevensdragers waarop gegevens zijn opgenomen die zijn vergaard met gebruikmaking van enige strafvorderlijke bevoegdheid worden ter beschikking van de officier van justitie gesteld, voor zover de rechtbank, met inachtneming van het toepasselijke verdrag, daartoe verlof verleent. De afgifte aan buitenlandse autoriteiten van door de officier van justitie in beslag genomen stukken van overtuiging en de onder hem berustende gegevensdragers waarop gegevens zijn opgenomen die zijn vergaard met gebruikmaking van strafvorderlijke bevoegdheden ter inbeslagneming geschiedt eveneens voor zover de rechtbank, met inachtneming van het toepasselijke verdrag, daartoe verlof verleent.’

Volgens deze bepaling worden in de daar bedoelde gevallen de daar vermelde stukken en gegevensdragers ter beschikking van de officier van justitie gesteld onderscheidenlijk aan buitenlandse autoriteiten afgegeven voor zover de rechtbank daartoe verlof heeft verleend. Een daartoe strekkende vordering van de officier van justitie is niet vereist. Reeds daarom is – nog afgezien van het hierna te vermelden toetsingskader – in een procedure als de onderhavige geen plaats voor een niet-ontvankelijkverklaring van de officier van justitie in zijn vordering.

Als uitgangspunt heeft te gelden dat, indien een rechtshulpverzoek is gegrond op een verdrag – zoals hier het geval is – op grond van artikel 552k lid 1 Sv aan dat verzoek zo veel mogelijk het verlangde gevolg dient te worden gegeven. Deze bepaling dient aldus te worden verstaan dat slechts van inwilliging van het verzoek kan worden afgezien indien zich belemmeringen van wezenlijke aard voordoen die voortvloeien uit het toepasselijke verdrag onderscheidenlijk

de wet, in het bijzonder artikel 552l Sv, dan wel indien door de inwilliging van het rechtshulpverzoek wordt gehandeld in strijd met fundamentele beginselen van Nederlands strafprocesrecht (vgl. HR 19 maart 2002, ECLI:NL:HR:2002:ZD2927, *NJ* 2002/580). Kennelijk heeft de rechtbank geoordeeld dat inwilliging van het rechtshulpverzoek voor zover dat betrekking heeft op inbeslaggenomen 'e-mails aan of van geheimhouders' – door haar 'geheimhoudersstukken' genoemd – in strijd zou zijn met fundamentele beginselen van Nederlandse strafprocesrecht, en dat daaraan niet afdoet dat deze e-mails niet onder een verschoningsgerechtigde doch onder de klagers dan wel een van hen zijn inbeslaggenomen. Dit oordeel wordt in cassatie terecht niet bestreden (vgl. HR 19 november 1985, *NJ* 1986/533).

Tot het oordeel dat een rechtshulpverzoek om voormelde reden niet vatbaar is voor inwilliging, zal de rechter slechts kunnen komen indien hij naar aanleiding van een daartoe ingesteld onderzoek heeft vastgesteld dat het daadwerkelijk gaat om stukken die onder een verschoningsrecht vallen. Indien de rechter – bijvoorbeeld in verband met de aard of de omvang van de inbeslaggenomen gegevens – niet in staat is zelf dat onderzoek te verrichten, zal hij het daarheen dienen te leiden dat het onderzoek wordt verricht door zodanige functionaris en op zodanige wijze dat is gewaarborgd dat het verschoningsrecht niet in het gedrang komt.

De rechtbank heeft geoordeeld dat bij de door haar geschetste 'stand van zaken', waaronder de omstandigheid dat zij slechts de beschikking heeft gekregen over een zeer klein gedeelte van de inbeslaggenomen stukken hetgeen het verrichten van zelfs oppervlakkig onderzoek onmogelijk maakte, slechts verlof tot afgifte kon worden verleend voor de door klagers als daartoe geschikt aangemerkte stukken en dat de officier van justitie voor het overige in zijn vordering niet-ontvankelijk diende te worden verklaard. Nu de rechtbank niet ervan heeft blijk gegeven bij haar oordeel te hebben betrokken dat en waarom een (nader) onderzoek als onder 3.6 bedoeld niet mogelijk was, is dat oordeel behalve onjuist ook niet begrijpelijk. Voor zover het middel hierover klaagt, is het terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden beschikking, behoudens voor zover de rechtbank verlof heeft verleend tot afgifte van de in die beschikking vermelde stukken en wijst de zaak terug naar de Rechtbank Midden-Nederland, zittingsplaats Lelystad, opdat de zaak voor het overige opnieuw wordt behandeld en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1450

Zaaknummer: 14/00325

Rechters: A.J.A. van Dorst, B.C. de Savornin Lohman, H.A.G. Splinter-van Kan, N. Jörg en V. van den Brink

Advocaten: J.M. Sjöcrona en Th.J. Kelder

Wetsartikelen: 552p Sv

RECHTSPRAAK

Het onderzoek ter terechtzitting in hoger beroep en de naar aanleiding daarvan gedane uitspraak zijn nietig, nu de door de raadsman overgelegde pleitnota zich niet bij de stukken van het geding bevindt.

Het middel behelst de klacht dat het onderzoek ter terechtzitting in hoger beroep en de naar aanleiding daarvan gedane uitspraak nietig zijn, aangezien de door de raadsman bij die gelegenheid aan het hof overgelegde pleitnota zich niet bij de stukken van het geding bevindt.

De in genoemd proces-verbaal vermelde pleitnota ontbreekt bij de aan de Hoge Raad toegezonden stukken. Naar aanleiding van een door de raadvrouw op de voet van artikel IV lid 3 van het Procesreglement Strafkamer Hoge Raad gedaan verzoek is bij het hof nadere informatie ingewonnen. Op grond van die informatie moet worden aangenomen dat die pleitnota niet meer beschikbaar zal komen.

Nu bedoelde pleitnota ontbreekt, valt niet na te gaan of ter terechtzitting meer verweren zijn gevoerd dan wel of aldaar uitdrukkelijk onderbouwde standpunten naar voren zijn gebracht dan de in de bestreden uitspraak genoemde. Dit verzuim strijdt zozeer met een behoorlijke procesorde dat het, nu het onherstelbaar is, nietigheid van het onderzoek en de naar aanleiding daarvan gedane uitspraak meebrengt.

Het middel is gegrond.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1448

Zaaknummer: 13/04345

Rechters: B.C. de Savornin Lohman, Y. Buruma en V. van den Brink

Advocaten: J. Kuijper

RECHTSPRAAK

De aanvraag tot herziening wordt niet-ontvankelijk verklaard, omdat de beslissing tot het buiten behandeling laten van het hoger beroep niet is een uitspraak houdende een veroordeling in de zin van artikel 457 lid 1 Sv.

Het hof heeft bij beschikking van 8 januari 2008 beslist dat het hoger beroep tegen het vonnis van de politierechter in de Rechtbank Arnhem van 10 oktober 2007 waarbij de aanvrager ter zake van 1. 'mishandeling' en 2. 'niet voldoen aan de verplichting om een identiteitsbewijs ter inzage aan te bieden, hem opgelegd bij art. 2 van de Wet op de identificatieplicht' is veroordeeld tot een geldboete van € 170, subsidiair drie dagen hechtenis, en tot een geldboete van € 50, subsidiair één dag hechtenis, buiten behandeling wordt gelaten.

De aanvraag zal niet tot herziening kunnen leiden, reeds omdat de beslissing tot het buiten behandeling laten van het hoger beroep niet is een uitspraak houdende een veroordeling in de zin van artikel 457 lid 1 Sv. De aanvraag kan daarom – gelet op artikel 465 lid 1 Sv – niet worden ontvangen. Op de gronden die zijn vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 18 ziet de Hoge Raad geen ruimte voor de in de aanvraag bepleite extensieve uitleg van evengenoemde bepaling.

De Hoge Raad verklaart de aanvraag tot herziening niet-ontvankelijk.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1446

Zaaknummer: 15/00399

Rechters: A.J.A. van Dorst, J.P. Balkema en J.W. IJssink

Advocaten: W.H. Jebbink

Wetsartikelen: 457 Sv

RECHTSPRAAK

Geen sprake van hetzelfde feit in de zin van artikel 68 Sr.

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk is in de vervolging omdat sprake is van 'hetzelfde feit' als bedoeld in artikel 68 Sr.

Bij de beoordeling van de vraag of sprake is van 'hetzelfde feit', dient de rechter in de situatie waarop artikel 68 Sr ziet de in beide tenlasteleggingen omschreven verwijten te vergelijken. Bij die toetsing dienen de volgende gegevens als relevante vergelijkingsfactoren te worden betrokken.

(A) De juridische aard van de feiten. Indien de tenlastegelegde feiten niet onder dezelfde delictomschrijving vallen, kan de mate van verschil tussen de strafbare feiten van belang zijn, in het bijzonder wat betreft (i) de rechtsgoederen ter bescherming waarvan de onderscheiden delictomschrijvingen strekken, en (ii) de strafmaxima die op de onderscheiden feiten zijn gesteld, in welke strafmaxima onder meer tot uitdrukking komt de aard van het verwijt en de kwalificatie als misdrijf dan wel overtreding.

(B) De gedraging van de verdachte. Indien de tenlasteleggingen niet dezelfde gedraging beschrijven, kan de mate van verschil tussen de gedragingen van belang zijn, zowel wat betreft de aard en de kennelijke strekking van de gedragingen als wat betreft de tijd waarop, de plaats waar en de omstandigheden waaronder zij zijn verricht.

Uit de bewoordingen van het begrip 'hetzelfde feit' vloeit reeds voort dat de beantwoording van de vraag wat daaronder moet worden verstaan, mede wordt bepaald door de omstandigheden van het geval. Vuistregel is nochtans dat een aanzienlijk verschil in de juridische aard van de feiten en/of in de gedragingen tot de slotsom kan leiden dat geen sprake is van 'hetzelfde feit' in de zin van artikel 68 Sr (vgl. HR 1 februari 2011, ECLI:NL:HR:2011:BM9102, NJ 2011/394).

Artikel 139f Sr luidt, voor zover hier van belang:

'Met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de vierde categorie wordt gestraft:

1° hij die, gebruik makende van een technisch hulpmiddel waarvan de aanwezigheid niet op duidelijke wijze kenbaar is gemaakt, opzettelijk en wederrechtelijk van een persoon, aanwezig in een woning of op een andere niet voor het publiek toegankelijke plaats, een afbeelding vervaardigt.'

Artikel 246 Sr luidt:

'Hij die door geweld of een andere feitelijkheid of bedreiging met geweld of een andere feitelijkheid iemand dwingt tot het plegen of dulden van ontuchtige handelingen, wordt, als schuldig aan feitelijke aanranding van de eerbaarheid, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren of geldboete van de vijfde categorie.'

In aanmerking genomen dat artikel 139f Sr door de strafbaarstelling van het maken van een geheime opname strekt tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer, terwijl in artikel 246 Sr de bescherming van de seksuele integriteit door de strafbaarstelling van het dwingen tot ontucht vooropstaat alsmede gelet op de op deze delicten gestelde strafmaxima is in het onderhavige geval zowel het verschil in de rechtsgoederen ter bescherming waarvan de onderscheiden delictomschrijvingen strekken als het verschil in de strafmaxima die op de onderscheiden feiten zijn gesteld, dermate groot dat geen sprake kan zijn van 'hetzelfde' feit in de zin van artikel 68 Sr. Het oordeel van het hof dat het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk is in de vervolging omdat sprake is van 'hetzelfde feit' als bedoeld in artikel 68 Sr, geeft derhalve blijk van een onjuiste rechtsopvatting.

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, Militaire Kamer, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1452

Zaaknummer: 14/00377

Rechters: W.A.M. van Schendel, B.C. de Savornin Lohman en Y. Buruma

Wetsartikelen: 68 Sr

RECHTSPRAAK

Slagende bewijsklacht oplichting.

Het middel klaagt dat het bewezenverklaarde niet uit de gebezigde bewijsmiddelen kan volgen.

De tenlastelegging houdt wat betreft de omschrijving van de gebruikte oplichtingsmiddelen niet meer in dan onder 2.1.1 is weergegeven. Aangezien de bewezenverklaring van het aldus tenlastegelegde, voor zover inhoudende dat de verdachte telkens 'door het aannemen van een valse naam' én 'van een valse hoedanigheid' én 'door een samenweefsel van verdichtsels' de in de bewezenverklaring genoemde personen heeft bewogen tot de afgifte van geldbedragen niet uit de gebezigde bewijsvoering kan worden afgeleid, is de bestreden uitspraak niet naar de eis der wet met redenen omkleed. Daarbij neemt de Hoge Raad in aanmerking dat zonder nadere motivering niet met voldoende duidelijkheid uit de bewijsvoering is af te leiden met betrekking tot welke van de bewezenverklaarde feiten het hof welke van de door hem genoemde omstandigheden in aanmerking heeft genomen voor zijn conclusie dat in het desbetreffende geval sprake is van het gebruik van een (of meer) van de door het hof bewezenverklaarde oplichtingsmiddelen, bestaande uit hetzij het aannemen van een valse naam, hetzij het aannemen van een valse hoedanigheid, hetzij een samenweefsel van verdichtsels.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1444

Zaaknummer: 14/02191

Rechters: A.J.A. van Dorst, N. Jörg en V. van den Brink

Advocaten: E.G.C. Groenendaal

Wetsartikelen: 326 Sr

RECHTSPRAAK

Het hof kon niet volstaan met een opgave van de bewijsmiddelen, nu de raadsman in hoger beroep vrijspraak heeft bepleit.

Het middel strekt ten betoge dat het hof wat betreft de bewezenverklaring van het onder 1 tenlastegelegde ten onrechte heeft volstaan met een opgave van de bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 359 lid 3 Sv.

Het hof heeft in de bestreden uitspraak wat betreft de bewezenverklaring van het onder 1 tenlastegelegde volstaan met een opgave van de bewijsmiddelen als bedoeld in de tweede volzin van artikel 359 lid 3 Sv. De raadsman van de verdachte heeft bij de behandeling van de zaak in hoger beroep vrijspraak bepleit ten aanzien van het onder 1 tenlastegelegde. Uit de bewoordingen van artikel 359 lid 3 Sv volgt dat deze bepaling in ieder geval geen toepassing kan vinden indien door of namens de verdachte ter terechtzitting vrijspraak is bepleit. Gelet op het voorgaande heeft het hof wat betreft de bewezenverklaring van het onder 1 tenlastegelegde ten onrechte volstaan met een opgave van de bewijsmiddelen. De bewezenverklaring van het onder 1 tenlastegelegde is daarom ontoereikend gemotiveerd.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 1 tenlastegelegde en de strafoplegging, de beslissingen omtrent de vordering van de benadeelde partij Media Markt Amsterdam-Noord daaronder begrepen, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1443

Zaaknummer: 14/02035

Rechters: A.J.A. van Dorst, B.C. de Savornin Lohman en V. van den Brink

Advocaten: P.H.L.M. Souren

Wetsartikelen: 359 Sv

RECHTSPRAAK

Vordering tot wijziging van de tenlastelegging door het hof terecht toegewezen.

Het middel klaagt over de toewijzing door het hof van de vordering tot wijziging van de tenlastelegging.

Bij de beoordeling van de vraag of sprake is van ‘hetzelfde feit’, dient de rechter in de situatie waarop artikel 68 Sr ziet de in beide tenlasteleggingen omschreven verwijten, en in de situatie waarop artikel 313 Sv ziet de in de tenlastelegging en de in de vordering tot wijziging van de tenlastelegging omschreven verwijten te vergelijken. Bij die toets dienen de volgende gegevens als relevante vergelijkingsfactoren te worden betrokken.

(A) De juridische aard van de feiten. Indien de tenlastegelegde feiten niet onder dezelfde delictsomschrijving vallen, kan de mate van verschil tussen de strafbare feiten van belang zijn, in het bijzonder wat betreft (i) de rechtsgoederen ter bescherming waarvan de onderscheidene delictsomschrijvingen strekken, en (ii) de strafmaxima die op de onderscheiden feiten zijn gesteld, in welke strafmaxima onder meer tot uitdrukking komt de aard van het verwijt en de kwalificatie als misdrijf dan wel overtreding.

(B) De gedraging van de verdachte. Indien de tenlasteleggingen respectievelijk de tenlastelegging en de vordering tot wijziging daarvan niet dezelfde gedraging beschrijven, kan de mate van verschil tussen de gedragingen van belang zijn, zowel wat betreft de aard en de kennelijke strekking van de gedragingen als wat betreft de tijd waarop, de plaats waar en de omstandigheden waaronder zij zijn verricht.

Uit de bewoordingen van het begrip ‘hetzelfde feit’ vloeit reeds voort dat de beantwoording van de vraag wat daaronder moet worden verstaan, mede wordt bepaald door de omstandigheden van het geval. Vuistregel is nochtans dat een aanzienlijk verschil in de juridische aard van de feiten en/of in de gedragingen tot de slotsom kan leiden dat geen sprake is van ‘hetzelfde feit’ in de zin van artikel 68 Sr.

Bij de toepassing van artikel 68 Sr en artikel 313 Sv moet aan de hand van dezelfde maatstaf worden beoordeeld of sprake is van ‘hetzelfde feit’ (vgl. HR 1 februari 2011,

ECLI:NL:HR:2011:BM9102, *NJ* 2011/394).

Voor de beoordeling van het middel zijn de volgende bepalingen van belang:

- Artikel 322 Sr:

‘Verduistering gepleegd door hem die het goed uit hoofde van zijn persoonlijke dienstbetrekking of van zijn beroep, of tegen geldelijke vergoeding onder zich heeft, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vijfde categorie.’

- Artikel 359 Sr:

‘De ambtenaar of een ander met enige openbare dienst voortdurend of tijdelijk belast persoon, die opzettelijk geld of geldswaardig papier dat hij in zijn bediening onder zich heeft, verduistert of toelaat dat het door een ander weggenomen of verduisterd wordt, of die ander daarbij als medeplichtige ter zijde staat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vijfde categorie.’

De aan de verdachte verweten gedraging is in de tenlastelegging omschreven als – kort gezegd – verduistering van geld dat zij uit hoofde van haar persoonlijke dienstbetrekking (medewerkster burgerzaken) onder zich had en in de wijziging van de tenlastelegging als het als ambtenaar verduisteren van geld dat zij in haar bediening onder zich had. De tenlastelegging is toegesneden op artikel 322 Sr en de vordering tot wijziging daarvan op artikel 359 Sr.

Van verduistering in de zin van artikel 359 Sr is sprake bij de onttrekking aan de bestemming van gelden of geldswaardig papier, waarbij het – anders dan bij toepassing van artikel 321/322 Sr – niet hoeft te gaan om de wederrechtelijke toe-eigening van die gelden of geldswaardig papier. Veelal zal echter ook bij verduistering van enig goed als bedoeld in artikel 321/322 Sr sprake zijn van onttrekking aan de bestemming van dat goed.

Voorts beschermt artikel 359 Sr het belang van een juiste vervulling van het ambt, zulks ter wille van de integriteit van de openbare dienst, welk belang van een goede taakvervulling gelijkelijk heeft te gelden ten aanzien van de persoon die in persoonlijke dienstbetrekking staat tot zijn werkgever.

Er is weliswaar verschil in de strafbedreiging, maar het verschil is niet zodanig dat daaraan te dezen doorslaggevende betekenis moet worden toegekend.

De gedragingen van de verdachte ten slotte verschillen bij de beoordeling daarvan op de grondslag van de ene dan wel van de andere tenlastelegging, niet wat betreft de tijd waarop, de

plaats waar, en de omstandigheden waaronder zij zouden zijn verricht.

Geoordeeld moet dan ook worden dat zowel het verschil in de juridische aard van de aan de verdachte verweten feiten als het verschil tussen de omschreven gedragingen niet zodanig uiteen loopt dat geen sprake kan zijn van ‘hetzelfde feit’ in de zin van artikel 68 Sr.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1449

Zaaknummer: 13/05733

Rechters: W.A.M. van Schendel, B.C. de Savornin Lohman en Y. Buruma

Advocaten: A.A. Franken

Wetsartikelen: 313 Sv en 68 Sr

RECHTSPRAAK

De Hoge Raad leest de beslissing van het hof omtrent de vordering van de benadeelde partij verbeterd en verwerpt het beroep.

Het middel klaagt over de toewijzing van de vordering van de benadeelde partij [betrokkene 1] tot een bedrag van € 110 en de oplegging van de schadevergoedingsmaatregel tot datzelfde bedrag.

Blijkens de in 3.2 weergegeven overwegingen heeft het hof geoordeeld dat de verdachte tot vergoeding van het bedrag van € 110 aan [betrokkene 1] is gehouden voor zover dat bedrag niet reeds aan haar is teruggegeven. Gelet daarop moet worden aangenomen dat het hof als gevolg van een kennelijke vergissing in zijn beslissing niet heeft vermeld dat de vordering van [betrokkene 1], vermeerderd met de wettelijke rente, wordt toegewezen en de schadevergoedingsmaatregel wordt opgelegd tot een bedrag van € 110 voor zover dat bedrag niet reeds is teruggegeven aan [betrokkene 1]. De Hoge Raad leest de beslissing van het hof daarom in zoverre verbeterd. Hierdoor komt aan het middel de feitelijke grondslag te ontvallen, zodat het niet tot cassatie kan leiden.

De Hoge Raad voegt daaraan nog het volgende toe. Deze beslissing van het hof houdt in dat, indien gevolg is gegeven aan de gegeven last tot teruggave aan [betrokkene 1] van het inbeslaggenomen geldbedrag van € 110, zowel de verplichting tot schadevergoeding aan [betrokkene 1] als de verplichting tot schadevergoeding aan de Staat zijn komen te vervallen.

De Hoge Raad verstaat het dictum in de bestreden uitspraak aldus dat (i) de verplichting tot betaling van het bedrag van € 110 met wettelijke rente aan de benadeelde partij [betrokkene 1] en de verplichting tot betaling aan de Staat ter zake van de schadevergoedingsmaatregel slechts gelden voor zover dat bedrag niet reeds aan haar is teruggegeven, alsmede (ii) indien gevolg is gegeven aan de last tot teruggave van het bedrag van € 110 aan de benadeelde partij, zowel de verplichting tot betaling aan de benadeelde partij als de schadevergoedingsmaatregel in zoverre is komen te vervallen en verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1459

Zaaknummer: 13/04981

Rechters: W.A.M. van Schendel, B.C. de Savornin Lohman en H.A.G. Splinter-van Kan

Advocaten: F. Visser

Wetsartikelen: 6:119 BW en 36f Sr

RECHTSPRAAK

Slagende bewijsklacht meineed.

Het middel klaagt over de motivering van de bewezenverklaring.

De bewezenverklaring is mede in het licht van hetgeen door de verdediging is aangevoerd ontoereikend gemotiveerd. Uit de gebezigde bewijsmiddelen kan niet zonder meer volgen dat de verdachte 'opzettelijk valselijk en in strijd met de waarheid heeft verklaard'. Voor zover het middel daarover klaagt is het terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, locatie Arnhem, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1455

Zaaknummer: 14/01727

Rechters: W.A.M. van Schendel, B.C. de Savornin Lohman en H.A.G. Splinter-van Kan

Advocaten: B.P. de Boer en D.N. de Jonge

Wetsartikelen: 207 Sr

RECHTSPRAAK

In hoger beroep is verdachte ten onrechte niet-ontvankelijk verklaard.

Het middel komt op tegen de niet-ontvankelijkverklaring door het hof van de verdachte in zijn hoger beroep.

Bij de aan de Hoge Raad toegezonden stukken bevindt zich een 'akte instellen hoger beroep', inhoudende dat op 21 december 2012 door mr. C.P. Zwaanswijk namens de verdachte hoger beroep is ingesteld tegen het vonnis van de politierechter in de Rechtbank Den Haag van 20 december 2012. Aan deze akte is gehecht een 'Grievensformulier Hoger Beroep' dat blijkens een daarop geplaatst stempel op 21 december 2012 bij de centrale balie van het Paleis van Justitie te 's-Gravenhage is ingekomen. Dit grievensformulier staat op naam van de verdachte en op het formulier is aangekruist dat de verdachte om de volgende redenen in hoger beroep komt: 'Ik ben niet bij de zitting aanwezig geweest' en voorts, 'Ik ben onschuldig'.

Gelet op het voorgaande is het oordeel van het hof dat de verdachte op de voet van artikel 416 lid 2 Sv niet-ontvankelijk wordt verklaard in het hoger beroep, niet begrijpelijk.

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1454

Zaaknummer: 14/02571

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan en Y. Buruma

Advocaten: C.P. Zwaanswijk

Wetsartikelen: 416 Sv

RECHTSPRAAK

Het cassatiemiddel van het OM, dat klaagt over de vrijspraak van de tenlastegelegde belaging, slaagt op twee punten.

Het middel klaagt dat aan de vrijspraak van de aan de verdachte onder 1 en 4 tenlastegelegde belaging een onjuiste rechtsopvatting omtrent ‘inbreuk maken op eens anders persoonlijke levenssfeer’ ten grondslag ligt, althans dat het hof die beslissing onbegrijpelijk heeft gemotiveerd.

Vooropgesteld moet worden dat bij de beantwoording van de vraag of sprake is van belaging als bedoeld in artikel 285b lid 1 Sr van belang zijn de aard, de duur, de frequentie en de intensiteit van de gedragingen van de verdachte, de omstandigheden waaronder deze hebben plaatsgevonden en de invloed daarvan op het persoonlijk leven en de persoonlijke vrijheid van het slachtoffer (vgl. HR 12 maart 2013, ECLI:NL:HR:2013:BZ3626, NJ 2013/394).

Voor zover het oordeel van het hof steunt op de opvatting dat een in artikel 285b Sr omschreven gedraging uitsluitend dan als inbreuk makend op de persoonlijke levenssfeer van een ander kan worden aangemerkt indien die ander voorafgaand aan die gedraging aan de verdachte kenbaar heeft gemaakt geen contact met hem te willen, getuigt dat oordeel van een onjuiste rechtsopvatting. Die opvatting vindt immers geen steun in artikel 285b Sr.

Voor zover het hof slechts tot uitdrukking heeft willen brengen dat de omstandigheid dat ‘zowel [betrokkene 1] als [betrokkene 2] aan de verdachte niet te kennen hebben gegeven dat zij geen contact met hem wilden hebben’ weliswaar van belang kan zijn bij de beantwoording van de vraag of sprake is van belaging als bedoeld in artikel 285b lid 1 Sr, is het oordeel van het hof dat kennelijk enkel ‘gelet op deze omstandigheid, een wederrechtelijke inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen niet is komen vast te staan’ zonder nadere motivering niet toereikend, gelet op de in 3.4 vermelde relevante omstandigheden.

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak – voor zover aan zijn oordeel onderworpen – maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 1 en 4 tenlastegelegde en de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak in

zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1447

Zaaknummer: 14/02574

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en N. Jörg

Advocaten: S. Aytemur

Wetsartikelen: 285b Sr

RECHTSPRAAK

Uit de inhoud van de bewijsvoering kan niet volgen dat de verdachte opzettelijk voordeel heeft getrokken uit het door de betrokkene door misdrijf verkregen geld.

Het middel behelst de klacht dat het bewezenverklaarde opzettelijk voordeel trekken uit de door [betrokkene 1] uit misdrijf verkregen uitkeringsgelden niet uit de bewijsmiddelen kan worden afgeleid.

Uit de inhoud van de bewijsvoering kan niet volgen dat de verdachte opzettelijk voordeel heeft getrokken uit het door [betrokkene 1] door misdrijf verkregen geld. Uit de bewijsvoering heeft het hof weliswaar kunnen afleiden dat de verdachte en [betrokkene 1] in de tenlastegelegde periode feitelijk samenwoonden in de woning van de verdachte en een gezamenlijke huishouding voerden, maar de bewijsvoering houdt niets in waaruit kan volgen dat de verdachte wist dat [betrokkene 1] niet had voldaan aan de inlichtingenverplichtingen uit hoofde van de Wet werk en bijstand, dat zij aldus onjuiste gegevens had verstrekt en op grond van die gegevens een uitkering had genoten en dat derhalve sprake was van geld dat door misdrijf was verkregen.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1458

Zaaknummer: 14/02409

Rechters: W.A.M. van Schendel, B.C. de Savornin Lohman en H.A.G. Splinter-van Kan

Advocaten: J.O.A.N. de Vries

Wetsartikelen: 416 Sr

RECHTSPRAAK

De bewezenverklarde oplichting kan niet zonder meer worden afgeleid uit de bewijsvoering van het hof.

Het middel klaagt over de motivering van de bewezenverklaring.

Aangezien de bewezenverklaring voor zover inhoudende dat de verdachte ‘ten tijde van het voorhanden krijgen van die kluis wist dat het een door misdrijf verkregen goed betrof’ niet zonder meer kan worden afgeleid uit de bewijsvoering van het hof, is de bestreden uitspraak niet naar de eis der wet met redenen omkleed. Daarbij wordt in aanmerking genomen dat het hof ervan uitgaat dat de verdachte, ten laste van wie is bewezenverklaard dat hij het feit alleen heeft gepleegd, eerst kort voordat de auto tot stilstand kwam zich bewust moet zijn geweest van de situatie waarin hij zich bevond en van de aanwezigheid van de kluis.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak – voor zover aan zijn oordeel onderworpen – en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof ’s-Hertogenbosch, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep in zoverre opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1456

Zaaknummer: 13/04810

Rechters: W.A.M. van Schendel, B.C. de Savornin Lohman en Y. Buruma

Advocaten: M. Berndsens

Wetsartikelen: 326 Sr

RECHTSPRAAK

De bescheiden waaruit de gronden blijken waarop de aanvraag tot herziening berust, zijn niet bijgevoegd. Reeds om die reden kan de aanvraag niet tot herziening leiden.

Als grondslag voor een herziening kan, voor zover hier van belang, krachtens het eerste lid aanhef en onder c van artikel 457 Sv slechts dienen een door bescheiden gestaafd gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat het ernstige vermoeden wekt dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling.

In de aanvraag wordt in de kern betoogd dat de administratie van [C] BV door een medewerker van de Belastingdienst na de inbeslagneming van de computer waarop die administratie stond, op een cd-rom is gezet, dat deze cd-rom geen deel uitmaakte van het strafdossier maar wel van het opsporingsdossier en dat het hof, ware het daarmee bekend geweest, niet tot een veroordeling maar tot een vrijspraak of een niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie zou zijn gekomen.

Artikel 460 tweede lid Sv schrijft voor dat de aanvraag tot herziening de gronden dient te vermelden waarop de aanvraag berust, met bijvoeging van de bescheiden waaruit van die gronden kan blijken. Nu de cd-rom niet is bijgevoegd, kan de aanvraag reeds daarom niet tot herziening leiden. Afgezien daarvan geldt het volgende.

Het hof heeft vastgesteld dat de curator laatstelijk op 26 maart 2003 heeft verzocht hem de volledige administratie van de beide in de bewezenverklaring bedoelde vennootschappen te verstrekken en dat de aanvrager daaraan geen gevolg heeft gegeven. De inbeslagneming van de computers waarop volgens de aanvrager de administratie van een van de failliete vennootschappen stond, heeft blijkens het daarvan opgemaakte proces-verbaal plaatsgevonden op 26 mei 2004, derhalve geruime tijd na het verzoek van de curator. Het alsnog produceren van de cd-rom waarop die administratie zou staan, kan de aanvrager dus niet baten.

De Hoge Raad wijst de aanvraag tot herziening af.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1445

Zaaknummer: 15/00274

Rechters: A.J.A. van Dorst, J.P. Balkema en J.W. IJssink

Advocaten: W.R. Jonk

Wetsartikelen: 457 Sv

RECHTSPRAAK

De omstandigheid dat de oproeping van de verdachte voor de terechtzitting in hoger beroep niet aan de raadsman van de verdachte is gezonden, staat aan een geldige behandeling van de zaak ter terechtzitting in de weg.

Het middel klaagt onder meer dat in hoger beroep het voorschrift van artikel 51 Sv niet is nageleefd, doordat is verzuimd een afschrift van de oproeping van de verdachte voor de terechtzitting in hoger beroep van 26 september 2013 aan de raadsman van de verdachte te zenden.

Uit hetgeen hiervoor is overwogen, in onderlinge samenhang beschouwd, vloeit het ernstige vermoeden voort dat ten aanzien van voormelde oproeping het voorschrift vervat in de tweede volzin van artikel 51 Sv niet is nageleefd.

Dit in het belang van de verdachte gegeven voorschrift is van zo grote betekenis dat, al is dit niet uitdrukkelijk in de wet bepaald, de niet-nakoming ervan moet worden geacht aan een geldige behandeling van de zaak ter terechtzitting buiten tegenwoordigheid van de verdachte en diens raadsman in de weg te staan.

Het middel is in zoverre terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1453

Zaaknummer: 14/02182

Rechters: B.C. de Savornin Lohman, Y. Buruma en V. van den Brink

Advocaten: R.B. Schmidt

Wetsartikelen: 51 Sv

RECHTSPRAAK

Sprake van valse hoedanigheid in de zin van artikel 326 Sr?

Het middel klaagt over de bewezenverklaring onder 1 en 3, voor zover inhoudende dat de verdachte telkens door het aannemen van een valse hoedanigheid personen heeft bewogen tot de afgifte van een geldbedrag.

Het middel faalt voor zover het klaagt dat het hof heeft miskend dat de enkele omstandigheid dat iemand zich in strijd met de waarheid voordoet als bonafide verkoper die in staat en voornemens is de bij hem gekochte en aan hem vooruitbetaalde goederen te leveren, niet oplevert het aannemen van een valse hoedanigheid in de zin van artikel 326 Sr. Het hof heeft immers onder meer vastgesteld dat de verdachte zich, bij het op internet aanbieden van elektronische apparatuur en evenemententickets, het vragen van betaling daarvoor en het niet leveren daarvan, heeft bediend van professioneel ogende websites waarop een veelheid aan producten werd aangeboden zonder dat de verdachte de mogelijkheid en de intentie had die producten daadwerkelijk te leveren, waarbij de verdachte de namen van die websites (prolecto.nl en worldticketcentre.eu) dusdanig heeft gekozen dat deze de associatie oproepen met bestaande betrouwbare websites (prolectro.nl en worldticketcentre.nl). Gelet hierop geeft het oordeel van het hof dat de gedragingen van de verdachte zijn aan te merken als het aannemen van een valse hoedanigheid in de zin van artikel 326 Sr niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting. Dat oordeel is ook niet onbegrijpelijk.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 26-05-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1336

Zaaknummer: 14/01652

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en V. van den Brink

Advocaten: M.L.M. van der Voet

Wetsartikelen: 326 Sr

RECHTSPRAAK

Openlijke geweldpleging: in vereniging gepleegd?

Het middel klaagt dat de bewezenverklaring van het onder 2 tenlastegelegde, voor zover inhoudende dat de verdachte openlijk ‘tezamen en in vereniging’ geweld tegen goederen heeft gepleegd, niet naar de eis der wet met redenen is omkleed.

De tenlastelegging is toegesneden op artikel 141 Sr. Daarom moeten de in de tenlastelegging voorkomende woorden ‘in vereniging’ geacht worden aldaar te zijn gebezigd in dezelfde betekenis als daaraan toekomt in het eerste lid van dat artikel.

Blijkens de wetsgeschiedenis, zoals weergegeven in HR 11 november 2003, ECLI:NL:HR:2003:AL6209, is van het ‘in vereniging’ plegen van geweld sprake indien de betrokkene een voldoende significante of wezenlijke bijdrage levert aan het geweld, zij het dat deze bijdrage zelf niet van gewelddadige aard behoeft te zijn. De enkele omstandigheid dat iemand aanwezig is in een groep die openlijk geweld pleegt is dus niet zonder meer voldoende om hem te kunnen aanmerken als iemand die ‘in vereniging’ geweld pleegt.

Aangezien de bewezenverklaring van het onder 2 tenlastegelegde, voor zover inhoudende dat de verdachte ‘tezamen en in vereniging’ met een ander geweld heeft gepleegd tegen goederen, niet zonder meer kan worden afgeleid uit de gebezigde bewijsmiddelen, is de bestreden uitspraak in zoverre niet naar de eis der wet met redenen omkleed. Daarbij neemt de Hoge Raad in aanmerking dat de door het hof tot het bewijs gebezigde verklaring van de verdachte (bewijsmiddel 4) inhoudt dat twee medeverdachten ieder een steen oppakten en verder liepen, dat een medeverdachte daarbij zei: ‘misschien kunnen we daar nog wat meer kloten’, en dat de verdachte, onderweg naar de woning waartegen de steen werd gegooid, heeft geprobeerd de medeverdachten ervan ‘te overtuigen niet verder te kloten met die steen’, waarna een medeverdachte zijn steen heeft neergelegd maar de andere medeverdachte zijn steen tegen de woning heeft gegooid.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 2 tenlastegelegde en de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het

Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 26-05-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1328

Zaaknummer: 13/05491

Rechters: A.J.A. van Dorst, N. Jörg en V. van den Brink

Advocaten: A.J. van der Velden en D.N. de Jonge

Wetsartikelen: 141 Sr

RECHTSPRAAK

Sprake van samenweefsel van verdichtsels in de zin van artikel 326 Sr?

Het middel klaagt onder meer dat de bewezenverklaring onder 1, 3, 4 en 5 voor zover telkens inhoudende dat sprake is van een 'samenweefsel van verdichtsels' ontoereikend is gemotiveerd.

De bewezenverklaring onder 1, 3, 4 en 5, voor zover telkens inhoudende dat sprake is van een 'samenweefsel van verdichtsels', kan niet uit de inhoud van de door het hof gebezigde bewijsmiddelen worden afgeleid, nu daaruit de onwaarheid van de telkens bewezenverklaarde mededelingen van de verdachte niet zonder meer volgt. Het middel is in zoverre terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak wat betreft de beslissingen ten aanzien van het onder 1, 3, 4 en 5 tenlastegelegde en de strafoplegging en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 26-05-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1335

Zaaknummer: 13/02974

Rechters: A.J.A. van Dorst, N. Jörg en V. van den Brink

Advocaten: C.C. Peterse

Wetsartikelen: 326 Sr